

KOMMUNAL- OG
REGIONSRÅDSVALG 2025

EN BEDRE HVERDAG I PRODUKTIONS- DANMARK

 **DANSK
METAL**

INDHOLD

3	FORORD
4	FLERE LÆRLINGE I KOMMUNERNE
6	FOLKESKOLEN SOM SPRINGBRÆT TIL FREMTIDENS FAGLÆRTE
10	SAMARBEJDE OG OPKVALIFICERING GIVER FLERE I ARBEJDE
12	MADE IN DENMARK – LOKAL ERHVERVSPOLITIK
14	FLEKSIBEL VELFÆRD OG FOKUS PÅ BEREDSKAB

FORORD

Den 18. november 2025 skal vi til stemmeurnerne. Vi skal bestemme, hvem der skal sidde i landets 98 kommunalbestyrelser og de 4 nye regionsråd. Det er to vigtige valg, for det har stor betydning for både borgerne og de lokale virksomheder, hvem der sætter retningen for de enkelte kommuner og regioner.

By- og regionsråd har nemlig ansvaret for mange af de politikområder, der er helt tæt på borgerne. Derfor er det også meget vigtigt, at vi i Dansk Metal blander os i de mange lokale debatter. Selvom der er 102 forskellige valgkampe, er der selvfølgelig emner, der er fælles om:

Hvordan sikrer vi nye, gode arbejdspladser i den private sektor i vores kommune? Hvordan sikrer vi et højt serviceniveau i den kommunale velfærd, som passer til borgernes behov? Hvordan får vi en mere praktisk folkeskole, der bedre bygger bro til erhvervsuddannelserne?

Gode job i den private sektor er fundamentet under vores velfærdssamfund – også lokalt. Det er vigtigt, hvor mange der er i job, når velfærden skal finansieres. Derfor er det også vigtigt, at der er

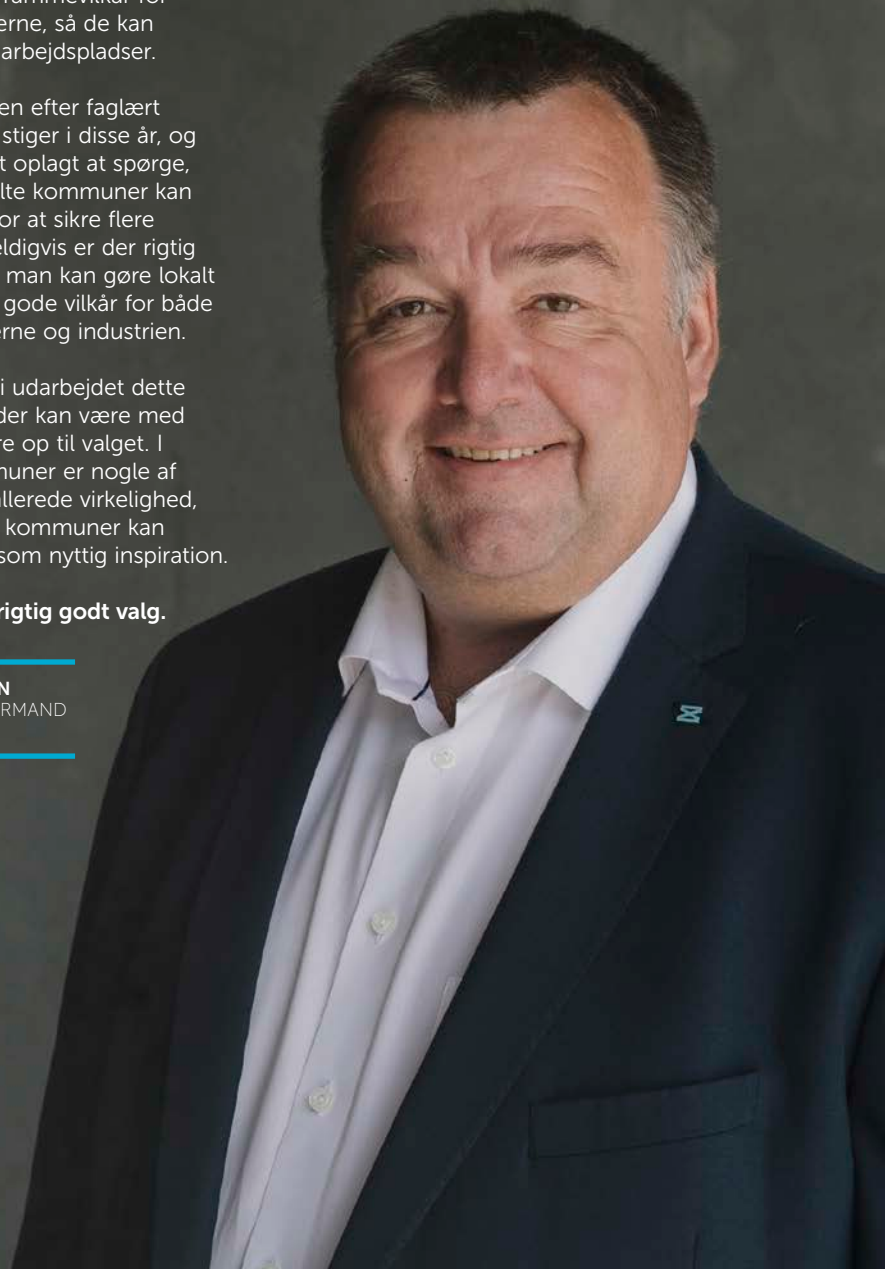
gode lokale rammevilkår for virksomhederne, så de kan skabe gode arbejdspladser.

Efterspørgslen efter faglært arbejdskraft stiger i disse år, og derfor er det oplagt at spørge, om de enkelte kommuner kan gøre mere for at sikre flere faglærte. Heldigvis er der rigtig mange ting, man kan gøre lokalt for at skabe gode vilkår for både lønmodtagerne og industrien.

Derfor har vi udarbejdet dette idékatalog, der kan være med til at inspirere op til valget. I nogle kommuner er nogle af forslagene allerede virkelighed, mens andre kommuner kan bruge dem som nyttig inspiration.

I ønskes et rigtig godt valg.

CLAUS JENSEN
FORBUNDSFORMAND
DANSK METAL

FLERE LÆRLINGE I KOMMUNERNE

I fremtiden vil der mangle faglært arbejdskraft. En del af forklaringen er, at der er et mismatch på lærepladsområdet. Nogle elever på erhvervsuddannelserne har svært ved at finde en læreplads, samtidig med at nogle brancher har svært ved at finde lærlinge. Det betyder, at man taber nogle af dem, der ellers gerne vil være faglærte.

Den problematik kan kommunen aktivt bidrage til at løse. De fleste kommuner tager allerede lærlinge inden for kontor og social- og sundhedsuddannelserne, men både kommuner og regioner kan spille en langt større rolle på det tekniske område. Det gælder i deres egne institutioner, men de kan også arbejde langt mere aktivt for lærepladser på offentlige byggeprojekter og som del af de offentlige udbud.

DANSK METAL ANBEFALER

- ▶ Kommunen screener egne arbejdspladser for at udbyde lærepladser inden for det tekniske område. Det kan ske i samarbejde med den lokale Metal-afdeling eller erhvervsskole.
- ▶ Den kommunale ungeindsats kontakter erhvervsskoler og virksomheder og hjælper med at matche virksomheder og lærlinge. Især mindre virksomheder kan have behov for den type hjælp.
- ▶ Kommunen tænker lærepladser ind ved offentlige udbud. I mange anlægsopgaver og driftsopgaver kan kommunen med fordel stille krav om, at de, der vinder udbuddet, skal have et vist antal lærlinge på projektet.
- ▶ Kommunen drøfter mindre opgaver med erhvervsskolernes skoleoplæringscentre. Skoleoplæringscentrene har lærlinge, der ikke har fundet en almindelig læreplads i en virksomhed. Det er meget relevant med gode opgaver, for eksempel inden for naturlegepladser og lignende.

FOLKESKOLEN SOM SPRINGBRÆT TIL FREMTIDENS FAGLÆRTE

Folkeskolen danner de unge og giver inspiration til at vælge deres videre uddannelsesvej. Kommunerne driver folkeskolerne og har stor indflydelse på, hvordan skoledagen indrettes. Derfor har folkeskolen også indflydelse på det, der former unges interesser og uddannelsesvalg.

Gennem mange år har unges søgning til erhvervsuddannelserne stået i stampe, mens flere og flere vælger gymnasiet. Det er ærgerligt, for mange trives ikke på gymnasiet og savner en mere praktisk undervisning kombineret med det boglige.

For Dansk Metal er det vigtigt, at folkeskoleeleverne bliver udfordret mest muligt på deres uddannelsesvalg. Folkeskolen skal være åben for omverdenen, undervisningen skal være mere praksisnær, og eleverne skal ud i erhvervspraktik. Det skal understøttes af bedre og mere individuel vejledning, hvor den enkelte unge får et reelt uddannelsesvalg og spørges ind til egne interesser og styrker.

Med folkeskolens kvalitetsprogram har kommunerne fået rammerne til at give flere smag på en hverdag som faglært. Det kan ske med erhvervspraktik, juniormesterlære, nye valgfag og flere værksteder på skolerne.

DANSK METAL ANBEFALER

- ▶ Kommunen sætter måltal for overgangen fra folkeskole til erhvervsuddannelse. Med en målsætning sættes der fokus på tekniske og erhvervsrettede uddannelser både i folkeskolerne og i ungevejledningen.
- ▶ Kommunen arbejder for, at folkeskolen indgår partnerskaber med lokale virksomheder. Det kan omfatte både juniormesterlærepladser, erhvervspraktikpladser, virksomhedsbesøg og praksisnære undervisningsforløb.
- ▶ Kommunen laver brobygning mellem 10. klasse og erhvervsuddannelserne, blandt andet ved at benytte mulighederne i "epx-reformen" om at indgå en driftsoverenskomst med en erhvervsskole, så erhvervsskolen varetager 10. klasseundervisningen på vegne af kommunen.
- ▶ Teknologiforståelse bliver et valgfag på alle skoler, og kommunerne integrerer hurtigst muligt teknologiforståelse i eksisterende fag.
- ▶ Kommunen arbejder strategisk med praksisfaglighed i skolen – som en naturlig del af alle skolens fag og i brobygningsforløb. Det nationale skoleprogram "Engineering i Skolen" er et godt eksempel på, hvordan eleverne kan arbejde med autentiske problemstillinger fra hverdagen og samfundet og designe deres egne teknologiske løsninger.

GODE EKSEMPLER

I Norddjurs Kommune samarbejder 88 procent af de adspurgte virksomheder med den lokale skole. Samtidig er Norddjurs kommune blandt de kommuner, hvor flest unge søger erhvervsuddannelserne efter grundskolen.

Vejle Kommune har udarbejdet en ny strategi, hvor de blandt andet sender lærere og uddannelsesvejledere i praktik på erhvervsskolerne for at øge kendskabet til erhvervsuddannelserne.

I Sønderborg Kommune er naturfags-, matematik- og håndværk og designlærere blevet kompetenceudviklet i engineering som praksisfaglig didaktik. Forløbet styrker lærernes kompetencer, så eleverne oplever en undervisning som mere motiverede og inddragende på grund af de virkelighedsnære problemstillinger, materialekendskab og udvikling af konkrete produkter.

Flere kommuner, for eksempel Varde og Frederikssund, har gode erfaringer med 'erhvervsplaymakere', som planlægger forløb for udskolings elever, hvor de bliver introduceret for erhvervsuddannelserne og lokale virksomheder, der mangler lærlinge.

I Holbæk Kommune er Jyderup Skole gået forrest og har oprettet juniormesterlærepladser i samarbejde med lokale virksomheder. Her har man også oprettet særskilte klasser til eleverne på ordningen, så også den øvrige undervisning i for eksempel matematik og engelsk bliver mere praksisrettet.

I Lejre Kommune inviteres alle 8. klasser til uddannelsesmesse på virksomheden Vestergaard Company, hvor der bliver fortalt om de karrieremuligheder, en erhvervsuddannelse giver. Lejre Kommune vandt i 2023 Børne- og Undervisningsministeriets 'Ørnepris' for den største fremgang i søgning til erhvervsuddannelserne.

SAMARBEJDE OG OPKVALIFICERING GIVER FLERE I ARBEJDE

I april 2025 indgik et bredt flertal i Folketinget en 'Aftale om reform af beskæftigelsesindsatsen'. Den kommer til at påvirke kommunerne enormt.

Formålet er at reducere udgifterne til den aktive beskæftigelsesindsats med 2,7 mia. kroner årligt. Og selvom aftalen indeholder enkelte gode tiltag, mangler den noget helt centralt; reelle forbedringer for de ledige.

Reformaftalen tager et nødvendigt opgør med bureaukrati og formålsløse forløb. Men når mange af de rettigheder, der hidtil har sikret ledige adgang til kvalificeret hjælp og støtte, samtidig fjernes, er der risiko for, at den samlede indsats svækkes.

Fra 1. januar 2026 bliver det i højere grad op til kommunerne at beslutte, hvad og hvor meget hjælp ledige skal have for at komme tilbage i job. Det giver plads til lokale og mere fleksible løsninger, men det indebærer også en risiko for forskellig hjælp, alt efter hvor man bor.

Derfor er det vigtigt, at kommunerne har fokus på at styrke og målrette indsatsen for ledige. Det kræver både prioritering og et tæt samarbejde med a-kasser, fagforeninger og lokale uddannelsesinstitutioner. Med den rette indsats kan reformen blive en mulighed for forbedring frem for en rendyrket spareøvelse.

DANSK METAL ANBEFALER

- ▶ Styrk samarbejdet med a-kasserne: Kommunerne skal prioritere et tæt samarbejde med Dansk Metals a-kasse i de første tre måneders kontaktforløb og i det nye a-kasseforsøg, som regeringen igangsætter med reformaftalen. Det vil styrke kontaktforløbet og hjælpe ledige hurtigere tilbage i job.
- ▶ Brug 110%-uddannelsesløftet aktivt: Udnyt mulighederne i 110%-uddannelsesløftet, herunder den kommende udvidelse, og samarbejd med Dansk Metal om at få flere ledige i gang med en erhvervsuddannelse blandt andet i industrien.
- ▶ Prioritér erhvervsrettede kurser til faglærte: Prioritér bevilling til erhvervsrettede kurser for ledige med en faglært uddannelse, så de kan opdatere deres kompetencer, så de matcher virksomhedernes behov. Det kan for eksempel være kurser i produktionsoptimering, CNC eller svejsning.
- ▶ Hav fokus på dem længst fra arbejdsmarkedet: Prioritér, at ledige langt fra arbejdsmarkedet får en kvalificeret årlig afklaring, så gruppen ikke fastholdes på en ydelse uden fremdrift. Det er også vigtigt, at kommunen husker sygedagpengemodtagere fra beskæftigelse.

MADE IN DENMARK – LOKAL ERHVERVSPOLITIK

Danmark er et produktionsland. Industrien er vital for både den økonomiske vækst, vores velstand og er fundamentet for vores fælles velfærd. Industrien giver ikke mindst danske arbejdspladser. Omkring 1 ud af 10 beskæftigede er ansat i industrien, og industrien står for langt størstedelen af Danmarks samlede vareeksport.

Vi står i en ny geopolitisk situation med en hård global konkurrence, hvor virksomhedernes mulighed for at kunne skabe vækst og arbejdspladser er afgørende. Her har kommuner og regioner også en rolle i at være medspillere frem for modspillere til industrien.

Dansk Metal mener, at politikerne skal prioritere nye arealer til erhvervsudvikling og udvikle infrastruktur som vejnet, el, vand, fjernvarme og offentlig transport. Det gælder både, når der skal sikres arealer til industriparker, men også fastholde afgørende havnearealer til industri og erhverv i de kommuner, hvor det er relevant. Kommuner og regioner skal desuden bidrage til at udvikle fremtidens grønne teknologier sammen med den lokale industri, uddannelses- og vidensinstitutioner og fagbevægelsen.

DANSK METAL ANBEFALER

- ▶ Kommunerne sikrer gode rammevilkår, højt tempo, mindre bureaukrati og færre benspænd i myndighedssamarbejdet for produktionserhverv i nye lokalplaner. Det er afgørende, at virksomhederne får den nødvendige plads til at udvide og bygge nyt, for eksempel ved at sikre virksomhederne én indgang til kommunen, og at deres bygge- og miljøsager følges af én person.
- ▶ Kommunerne opstiller konkrete mål for den lokale erhvervsservice. Det kan være, hvor lang tid sagsbehandlingen skal tage, hvor meget vejledning der skal tilbydes m.v. Samtidig skal der indføres sanktioner, hvis kommunen overskrider sine egne servicemål, så myndighederne har incitament til at overholde målene.
- ▶ Nye kommune- og lokalplaner reserverer arealer til at udvikle industrien med tilhørende afstand til beboelse for at undgå støj og lugtgener bedst muligt.
- ▶ Kommunerne arbejder for bedre og mere sammenhængende offentlig transport, der både gavner pendlere og virksomheder. Politikerne skal også sørge for, at der er gode forbindelser med kollektiv trafik til og fra erhvervsområderne og til erhvervsskolerne, især til gavn for elever og lærlinge.

FAKTA

5 HURTIGE OM VÆRDIEN AF INDUSTRIEN

1. Ca. hver 10. beskæftigede i Danmark arbejder i industrien.
2. Fra 2010 til 2024 steg den danske industriproduktion med 4,6 procent om året.
3. Omkring 75 procent af den danske vareeksport består af industrivarer.
4. Siden 90'erne har industrien fyldt omkring 20 procent af den samlede private værditilvækst.
5. Virksomhederne i industrien stod i 2022 for 25 procent af de samlede selskabsskattebetalinger i Danmark.

FLEKSIBEL VELFÆRD OG FOKUS PÅ BEREDSKAB

Både kommunerne og det lokale erhvervsliv er afhængige af, at folk har lyst til at bo i nærheden. Derfor skal der være gode, fleksible offentlige services som kollektiv trafik, daginstitutioner og skoler.

De offentlige tilbud skal matche lønmodtagernes behov. Både lukkedage og åbningstider i for eksempel dagtilbud og SFO'er skal også tilgodese fuldtidsarbejdende forældre med skæve, tidlige eller sene arbejdstider – for eksempel i industrien. Dansk Metals medlemmer er blandt de danskere, der pendler længst mellem arbejde og hjem.

Det er vigtigt med korte ventelister til vuggestuer, dagplejer og børnehaver. Er ventelisterne for lange, kan det være svært at vende tilbage til arbejdsmarkedet efter endt forældreorlov.

Dansk Metal mener, at der skal være rum i budgetterne til at udvikle velfærden, udbygge infrastrukturen og klimasikre vores lokalsamfund. Samtidig skal vores offentlige bygninger være mere beredt til nye opgaver i forhold til samfundssikkerhed og beredskab, for eksempel i tilfælde af langvarige strøm- og vandnedbrud.

Det kræver fokus på lokal modstandsdygtighed for eksempel i forhold til ulykker, voldsomt vejr, krig, cyberangreb eller andre hændelser – ellers risikerer det at sætte de normale samfundsfunktioner ud af drift.

DANSK METAL ANBEFALER

- ▶ Ventelisterne til daginstitutionerne bliver så korte som muligt. Man kunne for eksempel lave et konkret måltal for den maksimale ventetid på en institutionsplads. Samtidig skal åbningstiderne i dagtilbud, SFO'er og hos offentlige myndigheder matche lønmodtagernes varierende arbejdstider, så vi letter presset på børnefamilierne. Endelig skal "lukkedage" i dagtilbud afskaffes.
- ▶ Ombygninger og nybyggeri af offentlige institutioner skal udføres, så der tages hensyn til nye behov for samfundssikkerhed og øget beredskab, for eksempel i forhold til vejnet, el- og vandforsyninger og mulighed for evakueringsrum.
- ▶ Løbende måle og sammenligne kommunens services med andre kommuner og forbedre dem. På den måde sikrer man, at kommunens tilbud hele tiden udvikler sig til gavn for virksomheder og lønmodtagere.
- ▶ Optimal velfærd og lavere skatter. Det er ikke givet, at de kommunale skatter kun stiger. Ny teknologi kan frigive ressourcer i budgetterne, så skatterne kan sænkes. Det kan også være en mulighed i kommuner med unødigt store opsparinger, eller hvor kommunerne rammes af udgiftslofterne og derfor ikke kan bruge penge, de rent faktisk har, på velfærd eller anlægsprojekter.

FAKTA

PENDLERAFSTAND

- Den gennemsnitlige pendlingsafstand for en metalarbejder er ca. 5 km længere til arbejde end for den øvrige beskæftigelse på landsplan. Det vidner om fleksible metalarbejdere, men også om behov for individuel transport i form af en bil.
- I 2018 havde metalarbejderen en gennemsnitlig pendlingsafstand på 25,7 km til arbejde fra deres bopæl. Det er en stigning på 3,4 km siden 2008. Ser man derimod på en gennemsnitsdansk i beskæftigelse (kaldet øvrig beskæftiget) i 2018, har de 21 km til arbejde, hvilket er en stigning på 2,5 km i medianafstanden siden 2008.
- Metalarbejderen er mere villig til at pendle end arbejdsstyrken generelt. Forskellen kun er blevet større de sidste ti år. Metalarbejderens årlige pendling svarer til en tur fra Aalborg til Istanbul.

Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd for Dansk Metal, Pendlerafstand, 2020

